

LAGRÅDET

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2026-04-07

Närvarande: F.d. hovrättspresidenten Fredrik Wersäll,
f.d. justitierådet Mats Melin samt justitierådet Malin Bonthron

Skärpta och tydligare krav på vandel för uppehållstillstånd

Enligt en lagrådsremiss den 23 mars 2026 har regeringen (Justitiedepartementet) beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om ändring i utlänningslagen (2005:716),
2. lag om ändring i lagen (2023:337) om ändring i utlänningslagen (2005:716).

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av kanslirådet Mirjam Gordan.

Förslagen föranleder följande yttrande.

Allmänt

En svåröverblickbar lagstiftningsprocess

Lagrådsremissen innehåller förslag till ändringar i utlänningslagen och i en tidigare beslutad ändring i utlänningslagen. Samma dag som remissen beslutades fattade regeringen beslut om tre andra remisser som också innehåller förslag till ändringar i utlänningslagen.

I den nu aktuella remissen avser vissa av ändringsförslagen ändringar i lydelse av paragrafer som återfinns i en annan av de nämnda remisserna, nämligen "Utmönstring av permanent uppehållstillstånd och anpassning av svensk rätt till EU:s migrations- och asylpakt". Såvitt avser de paragraferna kan lagförslagen alltså inte jämföras med gällande lydelse av utlänningslagen. Det är även så att innebörden av flera av paragraferna är avhängig andra paragrafer i utlänningslagen som också föreslås bli föremål för relativt ingripande ändringar i den nämnda andra remissen.

Bakgrunden till att lagförslagen har delats upp på flera olika remisser är att de kommer från olika beredningsunderlag och huvudsakligen rör olika från varandra skilda delfrågor. Lagrådet har i och för sig förståelse för att en uppdelning måste ske. Samtidigt måste konstateras att det valda arbetssättet gör det svårt att granska lagförslagen på ett tillförlitligt sätt. Det gör sig i denna remiss framför allt gällande i fråga om avgränsningen mot EU-rätten. Det vandelskrav som nu föreslås bli infört i ett antal paragrafer kan inte ställas upp för sådana uppehållstillstånd som har sin grund i EU-rätten. Det är en av Lagrådets uppgifter att granska att lagförslaget inte står i strid med EU-rätten. I lagförslaget sker en av avgränsningarna mot EU-rätten på så sätt att det anges att vandelskravet inte ska gälla för uppehållstillstånd enligt ett antal uppräknade paragrafer. Det är dock till största delen inte fråga om de

paragrafer som i dag finns i utlänningslagen utan i stället paragrafer enligt lagförslaget i remissen om utmönstring av permanent uppehållstillstånd m.m. Den valda tekniken gör det mycket svårt att få en överblick över hur lagen som helhet kommer att se ut framöver och försvårar en kvalitativ lagrådsgranskning av huruvida förslaget står i överensstämmelse med EU-rätten. På samma sätt måste metoden att gå fram parallellt med flera olika lagförslag som delvis berör samma paragrafer i samma lag ha försvårat möjligheten för departementets tjänstemän att ha en fullgod kontroll över lagförslagets utformning.

Det är visserligen så att de EU-förordningar som kommer att börja gälla i sommar kommer att vara direkt tillämpliga och att eventuella fel i fråga om de avgränsningar som nu görs därför inte behöver få så stora konsekvenser, förutsatt att Migrationsverket och domstolarna tillämpar EU-rätten korrekt. Det är emellertid inte en tillfredsställande situation om det uppkommer ett läge där den svenska lagen innehåller felaktigheter som myndigheter och domstolar själva måste räkna ut inte ska tillämpas.

Remissens huvudsyfte

Denna remiss gäller alltså skärpta och tydligare krav på vandel för uppehållstillstånd. Begreppet vandel ersätter nu gällande uttryck som avser en persons livsföring, som t.ex. levnadssätt (5 kap. 7 §). Det föreslås att en utlännings vandel i ökad utsträckning ska kunna beaktas vid prövningen av beviljande och återkallelse av uppehållstillstånd. Det sker huvudsakligen dels genom att fler inslag i en persons levnadssätt – utöver brottslighet – kan betraktas som brister i dennes vandel, dels genom att vandel görs till en självständig bedömningsgrund vid prövningen av en ansökan om uppehållstillstånd och när en fråga om återkallelse av ett uppehållstillstånd uppkommer. När det gäller återkallelse av

uppehållstillstånd har det tidigare endast i begränsad utsträckning varit möjligt att beakta sådant som framöver kommer att ingå i bedömningsgrunden om bristande vandel.

Det huvudsakliga syftet anges vara att skapa större möjligheter att kunna avlägsna utlänningar ur landet på grund av brister i deras vandel. Vad som närmare bestämt kan anses utgöra sådana brister i en persons vandel i utlänningslagens mening att de kan ligga till grund för att avslå en ansökan om uppehållstillstånd eller återkalla ett redan meddelat uppehållstillstånd blir då av central betydelse. Det är också en fråga kring vilken många remissinstanser har uttryckt oro för en oförutsebar, rättsosäker och godtycklig tillämpning. Farhågor i samma riktning har även kommit till uttryck i det offentliga samtalet.

Eftersom en vandelsprövning ska ske enligt flera av de föreslagna paragraferna inleder Lagrådet med en bedömning av den frågan.

Brister i vandel som rekvisit i lag

Valet av vandel som övergripande begrepp liksom vilka slag av brister i en persons vandel som lämpligen bör ingå vid en prövning av om uppehållstillstånd ska beviljas eller återkallas är i allt väsentligt rättspolitiska frågor som det inte ankommer på Lagrådet att ha synpunkter på. Det är däremot en uppgift för Lagrådet att bedöma om dessa brister preciseras tillräckligt väl i lagen för att den enskilde ska kunna förutse möjliga konsekvenser av sitt handlande och rättstillämpande myndigheter och domstolar kunna behandla lika fall lika och begränsa sin bedömning till om i lag givna kriterier är uppfyllda.

Lagrådet konstaterar först att regeringen synes ha bemödat sig om att möta flera av de farhågor som kommit till uttryck. Det framgår av såväl allmänmotiveringen som, mera sammanfattat, av författningskommentarerna till enskilda paragrafer.

Det görs exempelvis tydligt att vissa beteenden, som väl i någon mening får betraktas som normbrytande, inte i sig ska läggas till grund för en vandelsprövning: prostitution, tiggeri samt skadligt bruk eller beroende av alkohol, narkotika eller andra droger eller beroendeframkallande medel. Det klargörs också att vad en person har yttrat inte i sig kan läggas till grund för en återkallelse med mindre än att det är fråga om brott och att ett yttrandes straffbarhet avgörs i en allmän domstol inom ramen för ett brottmål (i förekommande fall enligt den särskilda ordningen för tryck- och yttrandefrihetsmål), inte inom ramen för en vandelsprövning enligt utlänningslagen.

Vidare eftersträvas att i anslutning till skilda kategorier av brister – bristande regelefterlevnad, oärlig försörjning och obetalda skulder – närmare ange omständigheter som kan vägas in i bedömningen liksom under vilka förhållanden som en sådan brist inte bör anses utgöra en brist i lagens mening. Exempelvis anges i anslutning till kategorin obetalda skulder att det förhållandet att en skuld överlämnats till Kronofogdemyndigheten utgör en omständighet som talar för att personen har obetalda skulder, men för att obetalda skulder ska anses utgöra en vandelsbrist krävs därutöver att personen har visat en tydlig ovilja att göra rätt för sig. Skuldernas antal, omfattning och ålder måste då beaktas liksom den enskildes ansträngningar för att reglera skulderna. Att tillfälligt eller vid ett enstaka tillfälle hamna i ekonomiskt trångmål ska inte anses utgöra en brist i vandeln.

På ett mera generellt plan tydliggörs också att det krävs att det inte är fråga om misskötsamhet av bagatellartad karaktär. Endast ageranden och förhållanden som har uppenbart negativa konsekvenser för andra enskilda eller för det allmänna kan anses utgöra bristande vandel. Det har vid föredragningen tydliggjorts att avsikten är att bagatellartad misskötsamhet helt ska falla utanför

regleringens tillämpningsområde och att således inte heller flera fall av förseelser av det slaget ska kunna vägas in i bedömningen.

Det uttalas också att den enskildes personliga omständigheter måste beaktas. Finns det bakomliggande orsaker som psykisk ohälsa eller funktionsnedsättningar måste det vägas in i bedömningen av om han eller hon brustit i sin vandel.

Dessa preciseringar och nyanseringar till ledning för bedömningen återfinns främst i kommentaren till 5 kap. 7 § om särskilda krav för permanent uppehållstillstånd. Vad gäller vad som kan utgöra vandelsbrister hänvisas till den kommentaren när det gäller särskilda skäl mot att bevilja uppehållstillstånd i allmänhet (5 kap. 17 §) liksom vid familjeåterförening (5 kap. 17 a §) samt i fråga om skäl för återkallelse av uppehållstillstånd (7 kap. 3 b §) och för avvisning (8 kap. 3 §).

I kommentaren till 5 kap. 7 § sägs vidare att "(a)vsikten är att det är dessa förhållanden och omständigheter som ska beaktas vid en vandelsprövning. Samtidigt utesluts inte helt att andra liknande omständigheter kan beaktas" (s. 111).

Ett problem är att de preciseringar som nu nämnts alltså endast framgår av motiven, inte av lagtexten som inskränker sig till att använda begreppet vandel (se 5 kap. 7 §), som helt saknar normativ karaktär, eller till att på olika sätt ange att det ska vara fråga om bristande vandel, som får sägas vara en allmänt hållen och relativt vittomfattande bestämning (se 5 kap. 17 och 17 a §§, 7 kap. 3 b § samt 8 kap. 3 §).

Det innebär att en enskild genom att endast läsa lagen inte kan förstå vad som i detta sammanhang kan leda till negativa konsekvenser för honom eller henne. Det innebär också att rättstillämpande myndigheter och domstolar visserligen i formell

mening har att tolka ett lagrum, men i realiteten närmast har att pröva om ett visst handlande kan anses rymmas inom de ramar som dras upp i förarbetena.

Problemet är generellt och inställer sig vid prövning både av ansökningar om uppehållstillstånd och av om ett uppehållstillstånd ska återkallas. Av särskilt stor betydelse – inte minst principiellt sett – blir det i det senare fallet eftersom en återkallelse av ett givet tillstånd allmänt fordrar starkare skäl än att avslå en ansökan om ett tillstånd. En återkallelse av tillståndet kommer också att medföra att utlänningen utvisas. En så ingripande åtgärd som återkallelse av ett tillstånd bör ha tydligt stöd i lag. Det bör tilläggas att de praktiska konsekvenserna dock blir i det närmaste lika påtagliga för den enskilde när det handlar om huruvida ett nytt uppehållstillstånd ska beviljas när ett tidsbegränsat sådant löpt ut.

Utredningen försökte i någon mån tackla problemet genom att föreslå en slags legaldefinition av begreppet vandel:

”Med vandel avses i denna lag att en person lever på ett hederligt och skötsamt sätt, och därmed följer gällande författningar samt i Sverige verkställbara avgöranden och andra beslut av domstolar och myndigheter.”

Regeringen har funnit att en särskild definition av begreppet vandel inte är lämplig. Lagrådet har förståelse för att utredningens förslag i den delen inte följs. Det första ledet i definitionen anger vad som får anses vara god vandel och skulle kunna förstås som att varje avvikelse från den normen kan anses vara en brist. Det andra ledet avser endast regelefterlevnad trots att det eftersträvas att en vidare krets av vandelsbrister ska omfattas.

Enligt Lagrådets mening borde det emellertid inte vara omöjligt att i lag ange de slag av vandelsbrister eller misskötsamhet som omfattas av regleringen.

Av motiven framgår att de kategorier av vandelsbrister som omfattas är att en utlänning begått brott, utgör ett hot mot allmän ordning eller säkerhet, har brustit i regelefterlevnad, försörjer sig oärligt eller har obetalda skulder. Den föreslagna regleringen innebär att de två första kategorierna anges i lagtext (t.ex. i 5 kap. 17 § och 7 kap. 3 b §), medan de tre senare endast framgår av att utlänningen "i övrigt brustit i sin vandel". En möjlighet kunde vara att i lag åtminstone ange samtliga fem kategorier av vandelsbrister som ska beaktas.

En sådan uppräkningslista blir givetvis uttömmande, vilket i princip anges vara avsikten, även om, som tidigare redovisats, det inte helt utesluts att andra liknande omständigheter kan beaktas. Att det med en uttömmande lagreglering av vad som avses med vandel i övrigt inte blir möjligt att utan lagändring beakta andra liknande omständigheter är enligt Lagrådets uppfattning en klar fördel. Som tidigare framhållits bör i vart fall återkallelse av ett uppehållstillstånd som medför utvisning ha tydligt stöd i lag. Det är dock önskvärt även i övrigt, särskilt för situationen att det är fråga om prövning av om ett nytt uppehållstillstånd ska beviljas för den som har ett tidsbegränsat uppehållstillstånd som löper ut.

Såvitt gäller vandelskategorierna regelefterlevnad, oärlig försörjning och obetalda skulder är vidare avsikten att inte varje brist ska beaktas eller vägas in vid en prövning. På ett generellt plan gäller att det ska vara fråga om normbrytande beteenden och att misskötsamhet av bagatellartad karaktär inte ska omfattas. I fråga om bristande regelefterlevnad sägs att det kan exemplifieras med felaktigt utnyttjande av välfärdssystemen. En enstaka felaktig

utbetalning som har återbetalats ska emellertid inte beaktas. För att obetalda skulder ska anses utgöra en vandelsbrist ska det krävas "att utlänningen har visat en tydlig ovilja att göra rätt för sig" (s. 112).

Det förefaller alltså som att endast handlanden som visar en tydlig ovilja att göra rätt för sig eller, även om det inte sägs uttryckligen, en tydlig bristande respekt för föreskrifter, förelägganden och beslut ska beaktas. Det borde enligt Lagrådets mening vara möjligt att i lagtext ge ett sammanfattande uttryck för denna avgränsning.

Lagrådet förordar starkt att dessa båda aspekter av tydligare föreskrifter i lag ingående prövas under den fortsatta beredningen. Detta gäller med särskild styrka, som tidigare framhållits, grunderna för återkallelse av uppehållstillstånd.

Retroaktivitet avseende vandelskravet

Det föreslås i remissen att bestämmelserna om ett utvidgat vandelskrav ska ges viss retroaktivitet. I det avseendet går förslaget längre än vad som hade föreslagits av den bakomliggande utredningen.

Utgångspunkten på förvaltningsrättens område är att materiella regler i ny lagstiftning ska tillämpas direkt om inte annat föreskrivs eller i övrigt framgår av omständigheterna. Det kan emellertid finnas anledning för lagstiftaren att av främst rättssäkerhets- och rättviseskäl överväga om en regel i sin nya lydelse ska tillämpas på förhållanden som förelåg innan lagändringen trätt i kraft.

När det gäller återkallelse av uppehållstillstånd till följd av bristande vandelskrav innebär remissens förslag att vandelsbrister som i sin helhet hänför sig till tiden före bestämmelsernas ikraftträdande inte ensamma ska kunna leda till återkallelse. Om det framkommer en vandelsbrist som är hänförlig till tiden efter ikraftträdandet ska dock

även äldre vandelsbrister kunna beaktas vid den helhetsbedömning som ska göras. Enligt Lagrådets mening möter en retroaktivitet av det relativt begränsade slaget inte några principiella hinder, det får ses som en politisk avvägningsfråga.

Vidare innebär lagförslaget att de nya bestämmelserna om vandelskrav vid prövning av en ansökan om uppehållstillstånd kommer att tillämpas även på inneliggande ansökningar. Ett skäl för detta som åberopas är regeringens önskan att lagändringarna ska få ett snabbt genomslag. Ett annat skäl som framhålls i remissen är att den retroaktivitet som föreslås beträffande bestämmelserna om återkallelse av uppehållstillstånd annars skulle kunna medföra att det i vissa fall behöver beviljas ett uppehållstillstånd som sedan omedelbart kan bli föremål för återkallelse. En sådan situation är förstås inte önskvärd.

Lagrådet konstaterar att det i och för sig hade varit möjligt att införa en övergångsbestämmelse som innebär att det även för inneliggande ansökningar ska krävas att det framkommit en vandelsbrist hänförlig till tiden efter ikraftträdandet för att äldre vandelsbrister ska kunna beaktas. Den avvägning som regeringen gör i denna del, där det även påpekas att en annan ordning skulle medföra att parallella regelverk måste tillämpas under lång tid, får dock enligt Lagrådets mening accepteras.

Förslaget till lag om ändring i utlänningslagen

5 kap. 7 §

I paragrafen anges särskilda krav för permanent uppehållstillstånd. I p. 2 ersätts hänsynstagande till utlänningens förväntade levnadssätt med dennes förväntade vandel. I författningskommentaren utvecklas vad som i lagstiftningsärendet närmare bestämt innefattas i

begreppet vandel. Till den kommentaren hänvisas därefter i kommentarerna om beviljande av uppehållstillstånd (5 kap. 17 och 17 a §§) och återkallelse av sådant tillstånd (7 kap. 3 b §) samt om avvisande av utlänningar som inte är EES-medborgare (8 kap. 3 §).

Vad som sagts ovan om brister i vandel som rekvisit i lag hänför sig alltså till dessa paragrafer. Här finns endast anledning att lägga till att det av kommentaren framgår att även brott begångna i utlandet kan beaktas. Det bör med hänsyn till bl.a. principen om dubbel straffbarhet för tydlighets skull erinras om att i sådana fall bör prövningen liksom hittills ske med utgångspunkt i vilket straff som sannolikt skulle ha dömts ut i Sverige (prop. 2021/22:224 s. 120).

5 kap. 17 §

I första stycket föreslås ändringar avseende den vandelsprövning som ska göras innan ett uppehållstillstånd beviljas. Innebörden av ändringarna är att – utöver brottslighet – fler och delvis andra omständigheter ska beaktas vid vandelsprövningen än som sker i dag.

När det gäller uppehållstillstånd som baserar sig på regler i främst EU-rätten kan något krav på vandelsprövning av det angivna slaget inte ställas upp. I paragrafen görs därför, precis som hittills, en avgränsning mot uppehållstillstånd enligt bl.a. EU-rätten på så sätt att det anges att vandelsprövningen ska ske utom i fall som anges i ett antal uppräknade paragrafer. De uppräknade paragraferna är huvudsakligen inte paragrafer i nu gällande utlänningslag utan sådana som införs eller ändras enligt förslagen i remissen "Utmönstring av permanent uppehållstillstånd och anpassning av svensk rätt till EU:s migrations- och asylpakt".

EU:s migrations- och asylpakt består bl.a. av ett antal EU-förordningar som kommer att gälla direkt som svensk lag. Däribland finns asylprocedurförordningen, skyddsgrundsförordningen och vidarebosättningsförordningen. För grupper som omfattas av en av förordningarna kommer uppehållstillstånd att beviljas enligt respektive förordnings regler, som alltså blir direkt tillämplig svensk rätt och också har företräde framför utlänningslagen. Det innebär att eftersom något vandelskrav av nu aktuell karaktär inte ställs upp i förordningarna kommer något sådant inte att gälla för den som kan söka om uppehållstillstånd enligt regler i en av förordningarna. Av detta skäl är det för dessa typer av uppehållstillstånd i och för sig inte nödvändigt att göra den typ av undantag som måste göras när det gäller EU-rättsligt grundade uppehållstillstånd som baseras på EU-direktiv respektive när andra internationella åtaganden hindrar att denna typ av vandelskrav ställs. I 17 § sker emellertid hänvisningar till vissa paragrafer som förefaller utgöra upplysningsbestämmelser om reglering i någon av EU-förordningarna, t.ex. 5 kap. 1 a §. Dock hänvisas inte till samtliga sådana upplysningsbestämmelser. Det finns exempelvis inte någon hänvisning till 5 kap. 1 §. Från departementet har upplysts att olikheterna beror på att man bedömt att uppehållstillstånd i vissa fall beviljas direkt enligt en EU-förordning men i andra fall – beroende på hur enskilda artiklar i EU-regelverket är utformade – beviljas enligt 5 kap. utlänningslagen även fortsättningsvis, om än i enlighet med en EU-förordning.

Den valda metoden är förvirrande och kan i värsta fall leda till missuppfattningen att det nya vandelskravet i utlänningslagen ställs upp för uppehållstillstånd enligt vissa av EU-förordningarna. Lagrådet förordar att det i vart fall ges en förklaring till att hänvisning behövs i vissa fall men inte i andra i författningskommentaren.

Även i övrigt är det svårt att helt överblicka i vilken utsträckning de ändringar som föreslås i den andra remissen medför behov av att i

5 kap. 17 § räkna upp fler paragrafer som vandelskravet inte ska gälla för. Från departementet har upplysts att en avgörande faktor för behovet är att det i 5 kap. 17 § anges att paragrafen gäller vid "prövningen av en ansökan", vilket medför att uppehållstillstånd som beviljas efter anmälan eller annars utan ansökan, såsom enligt 2 b och 2 c §§, inte behöver anges. Detta är i och för sig inte något som är föremål för ändringar i den nu aktuella remissen. Lagrådet förordar ändå – för överskådlighetens skull – att det i allmänmotiveringen eller författningskommentaren anges att paragrafens utformning i nu angivet hänseende har just den effekten.

Under alla förhållanden vore det av rent pedagogiska skäl önskvärt att det i författningskommentaren ges en redovisning av vilka typer av uppehållstillstånd som den nya bestämmelsen om vandelskrav kommer att gälla för.

5 kap. 17 a §

Paragrafen behandlar i vilka fall uppehållstillstånd får ges för familjeåterförening. I första stycket 4 föreslås en ny grund för att vägra uppehållstillstånd. Ett sådant tillstånd får vägras om utlänningen har dömts för brott eller i övrigt brustit i sin vandel. En vandelsprövning ska alltså ske.

Den nya bestämmelsen om vandelsprövning kan inte ställas upp för familjemedlemmar som har rätt att återförenas enligt EU-rätten. Av det skälet föreslås ett undantag för uppehållstillstånd som omfattas av EU:s familjeåterföreningsdirektiv (direktiv 2003/86/EG av den 22 september 2003 om rätt till familjeåterförening).

Familjeåterföreningsdirektivet antogs något år före det första skyddsgrundsdirektivet (direktiv 2004/83/EG av den 29 april 2004 om miniminormer för när tredjelandsmedborgare eller statslösa personer

skall betraktas som flyktingar eller som personer som av andra skäl behöver internationellt skydd samt om dessa personers rättsliga ställning och om innehållet i det beviljade skyddet) och tillämpas huvudsakligen på flyktingar, inte på den grupp som i utlänningslagen benämns alternativt skyddsbehövande och som i nuvarande EU-reglering benämns subsidiärt skyddsbehövande. Från och med antagandet av skyddsgrundsdirektivet har EU:s hållning varit att flyktingar och alternativt skyddsbehövande så långt möjligt ska behandlas lika. Mot den bakgrunden har EU-kommissionen uttalat att kommissionen anser att personer som har beviljats subsidiärt skydd har samma behov av internationellt skydd som flyktingar och uppmanat medlemsstaterna att ge liknande rättigheter till familjeåterförening för båda grupperna, se COM (2014) 210 final, Riktlinjer för tillämpningen av direktiv 2003/86/EG om rätt till familjeåterförening. Någon justering av familjeåterföreningsdirektivet i detta avseende har dock aldrig gjorts. Det finns således inte någon förpliktelse enligt direktivet att möjliggöra familjeåterförening för subsidiärt skyddsbehövande.

I remissen nämns i och för sig – med hänvisning till en artikel i direktivet – att personer som åtnjuter alternativt skydd är undantagna från familjeåterföreningsdirektivets tillämpningsområde. Mot bakgrund av att alternativt (subsidiärt) skyddsbehövande numera har en betydligt starkare ställning i EU-rätten än när familjeåterföreningsdirektivet antogs anser Lagrådet dock att det bör anges tydligare i författningskommentaren att det nya vandelskravet kommer att tillämpas beträffande familjemedlemmar till alternativt (subsidiärt) skyddsbehövande.

7 kap. 3 b §

Paragrafen är ny och ger möjlighet att återkalla ett uppehållstillstånd för en utlänning som utgör ett hot mot allmän säkerhet, har begått

brott eller i övrigt brustit i sin vandel. I andra stycket görs undantag för vissa uppehållstillstånd som regleras i EU-rätten. Det sker genom en uppräknig av paragrafer – samma paragrafer som anges i 5 kap. 17 § – och genom en hänvisning till familjeåterföreningsdirektivet på samma sätt som i 5 kap. 17 a §§.

Utöver vad som redan framförts rörande 5 kap. 17 och 17 a §§ tillkommer för den nu aktuella paragrafen frågan om dess utformning blir korrekt i förhållande till samtliga uppehållstillstånd som är baserade på EU-rätten? Det anges inte någon begränsning av tillämpningsområdet till att avse endast uppehållstillstånd som beviljats efter prövningen av en ansökan enligt 5 kap. (jfr vad som anförts ovan rörande 5 kap. 17 §).

Det bör betyda att paragrafen enligt sin lydelse gäller i vart fall även uppehållstillstånd som beviljas enligt 5 kap. efter anmälan eller utan anmälan eller ansökan. Lagrådet kan inte på nuvarande underlag överblicka om paragrafen även kommer att gälla i förhållande till uppehållstillstånd enligt andra kapitel i utlänningslagen och i vad mån detta i så fall är möjligt i förhållande till EU-rätten. Frågan bör analyseras närmare under det fortsatta lagstiftningsarbetet. Det kan leda till att tillämpningsområdet för 7 kap. 3 b § behöver justeras.

7 kap. 3 d §

Paragrafen, som är ny, innehåller en bestämmelse om återkallelse av ett tidsbegränsat uppehållstillstånd om förutsättningarna för uppehållstillståndet inte längre är uppfyllda.

I författningskommentaren anges att ett tidsbegränsat uppehållstillstånd som har beviljats för en skyddsbehövande kan återkallas om statusförklaringen återkallas. Lagrådet anser att det

bör förtydligas att paragrafen inte är tillämplig i fall då skyddsgrundsförordningen ska tillämpas.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

I p. 4 i övergångsbestämmelserna ges vissa bestämmelser som ska säkerställa att den nya bestämmelsen om återkallelse av uppehållstillstånd på grund av bristande vandel inte ska tillämpas på vissa uppehållstillstånd som baseras på EU-rätten, nämligen sådana som hittills beviljats enligt bestämmelser i utlänningslagen som genomfört EU-direktiv, men där regler framöver kommer att finnas i skyddsgrundsförordningen.

Lagrådet konstaterar att 5 kap. 2 § – som föreslås bli upphävd i remissen om utmönstring av permanent uppehållstillstånd m.m. – finns med i uppräknningen i 5 kap. 17 § av paragrafer som undantas från det vandelskrav som gäller i dag. Det rör vidarebosatta personer som framöver kommer att regleras i vidarebosättningsförordningen. Det torde inte vara möjligt enligt EU-rätten att återkalla ett uppehållstillstånd som har getts enligt 5 kap. 2 § på grund av bristande vandel av det slag som regleras i 7 kap. 3 b §. Punkten 4 bör mot den bakgrunden kompletteras. Lagrådet förordar att första meningen i punkten ges följande utformning.

Den nya bestämmelsen i 7 kap. 3 b § ska inte tillämpas på uppehållstillstånd som har meddelats enligt 5 kap. 1 eller 2 § eller 3 § första stycket 5 före den 12 juni 2026.

Övriga lagförslag

Lagrådet lämnar förslagen utan erinran.